Ч. 166 Середа 27 липня (8 серпня) 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Газети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Нові причинки до нашої політики.

V.

Ми вже розказали, що при акциї в 1890 р. в самім початку еї поминено пос. Романчука. Пос. Романчук каже в своїм „Отвертім письмі“: Була гадка, щоби цілу ту акцию перепровадити з повним поминенем мене, однакож відтак узнано се за неможливе“. Сим і потверджує він то, що ми сказали, лиш ось та мала в тім заходить ріжниця. Ми сказали вже, що пос. Романчук, як на верховодячого політика держав ся за надто здалека від тих кругів, що бувають звичайно о всім добре поінформовані, або котрі суть міродайними в краєвій політиці. Він не знав отже, на що заносить ся, і тим первістно сам себе виключив. Коли-ж опісля довідали ся о можливости тої акциї люди з народної партиї, стоячі поза ним, поминули его також, а ми вже розповіли, длячого і чия гадка була в тім рішаючою. Коли-ж акция мала перенести ся до сойму, то вже годі було поминати пос. Романчука. Однакож після нашого знаня не було тої гадки, щоби перевести цілу ту акцию з поминенем пос. Романчука. О скілько ми знаємо, була лиш гадка в перших початках поминати его, а то іменно длятого, що побоювано ся, щоби він, котрий носив ся тогди з пляном помиреня партий і часто сходив ся з Б. Дідицким, своєю нерішимостию і своїм лявірованем не пошкодив акциї; аж тогди коли-б акция довела до позитивних результатів, мали і его втягнути до акциї. Такі бодай, о скілько ми знаємо, були пляни пок. Дамяна Гладиловича, і так ми їх зрозуміли.

Се все діяло ся в 1890 р. перед соймом, а не колись давнійше, як то виходило би з „Отвертого письма“, читаючи то межи его стрічками. В „Отвертім письмі“ не сказано виразно, що коли діяло ся, а за то представлено річ так, що можна би здогадувати ся, як коли-б акция вела ся вже давнійше, а пос. Романчук довідав ся о ній аж в 1890 р. підчас сесиї соймової в приватній розмові з репрезентантом правительства. Нам видить ся, що в тій порі, коли пос. Романчук довідав ся від репрезентанта правительства, що Русини-народовці мусять виразно зазначити своє становище, він вже знав о розпочатій акциї від самих народовців, бо тогди вже очевидно мала перенести ся акция до сойму. Але се річ меншої ваги і ми о то спорити не будемо, чи так було, чи ні.

Дальше каже пос. Романчук: „Я о тім повідомлений відносив ся до сего зразу досить скептично“. З сего також не можемо знати, чи пос. Романчук має тут на гадці повідомлене з розмови своєї з репрезентантом правительства, чи повідомлене від народовців. Однакож фактом єсть, що він відносив ся скептично.

Трохи дальше каже пос. Романчук знову так: „Случайні обставини не дозволили мені перепровадити акцию в той спосіб, як я то собі був уложив, т. є. за попереднім рішенєм клюбу, (котрий був би впрочім при тій справі імовірно розбив ся)“.... Була се справа дійстно дуже дразлива. В клюбі були і москвофіли і народовці. На око виступали они ніби то солідарно, але поправді було в нім таке саме роздвоєнє як і в краю. Пос. Романчук був завсігди що-до москвофілів оптимістом і коли они задля своєї тактики держали ся солідарно, він вже думав, що то его політика завела ту солідарність. Русини-народовці з поза сойму дивились на ті відносини зовсім инакше; они виділи в москвофільстві всюди і завсігди лиш свого ворога тим небезпечнійшого, що не отвертого а підшиваючого ся під Русинів. Они хотіли відчепити ся раз від москвофілів на всякий спосіб і напирали на акцию в соймі без взгляду на то, чи клюб розібє ся чи ні. Пос. Романчук тому противив ся; він не хотів довести отверто до розбитя клюбу. Шукано якоїсь відповідної тактики а наконець полишено пос. Романчукови взяти ся такої тактики, яку він буде уважати за відповідну. Яку знайшов він тактику, се вже звістно. В клюбі настало роздвоєнє, а то було би стало ся чи при сякій, чи такій тактиці, бо москвофіли хоч з тактичних взглядів держали ся Русинів, в души ніколи ними не уважали ся і не уважають ся.

Москвофіли загрожені в своїй екзистенциї, розпочали тепер борбу на всї боки. Русини-народовці не уміли вже в самім початку повести акцию добре і розумно, не піддержали сьміло свого прапору і так витворив ся заколот, котрий ставав чим раз більший. „Зайшла очевидячки“ — каже пос. Романчук — „друга евентуальність: умова не зістала виконана“. Як річ мала ся з тою умовою, ми вже раз писали о тім основно. І в тім була хиба політики народовців. Преці сам пос. Романчук свого часу сказав, що „контракту не було жадного“, а мимо того говорено і говорить ся о умові.

„Однакож“ — каже пос. Романчук дальше — „одна частина Русинів-народовців, вправді невелика, але при верху стояча, відтак успокоїла ся, і коли мало прийти до повороту на попередну позицию відпорну, она не тілько успокоїла ся, але й станула рішучо при правительстві і правительственній партиї

---

40)

Матій Сандорф.

(Повість Юлія Верна).

(Дальше).

Поент Пескаде, що завсігди був на своїм становищи і котрий все знав, що діє ся в місті, був одним із найперших, що о тім довідали ся. Скоро лиш провідав ся, що Сара віддає ся за Сарканього, написав о тім зараз до Котару. Скоро знову побачив, як дуже пригноблений та прибитий молодий інжинір — котрим він якось дуже інтересував ся — дав також і о тім знати докторови Антекіртови.

Замість обширної відповіди на то, дістав він лиш приказ, щоби й дальше слідив за тим, що діє ся в Дубровнику і доносив до Котару.

Чим близше було до злощастного дня 6 липня, тим більше погіршав ся стан Петра Баторого. Его мати вже не в силі була успокоїти его. Плянам Сіляса Торонталя годі таки було чим небудь перешкодити. З того, як скоро оповістили весїлє і лагодили ся до него, видко було, що то вже від давна було постановлено, що Сарканій і банкір вже давно знали ся, та що „богатий“ Тріполітанець мусів мати якийсь особлившій вплив на батька Сари.

Петро Баторий взяв був собі свою невзгодину так дуже до серця, що на вісім днів перед весїлєм постановив написати лист до Сіляса Торонталя.

На лист не прийшла ніяка відповідь.

Петро старав ся зійти ся десь на улици з банкіром, але й то єму не удало ся.

Сара і еї мати тепер таки вже зовсім не показували ся. Не було як аж до них дістати ся.

Однакож підчас коли Петро не міг стрітити ся ані з Сарою ані з еї батьком, то за то стрітив ся кілька разів з Сарканієм на Страдоне. Коли молодець дивив ся на Сарканього оком, повним ненависти, то той спозирав на него лиш з безвстидною погордою. Петрови прийшло на гадку зачепити его, щоби він мусів визвати его на поєдинок. Але чи Сарканій в передодень свого вінчаня був би визивав на поєдинок? Преці его інтерес наказував єму уникати поєдинку.

Так минуло ще шість днів. Петро мимо найсердечнїйшої просьби своєї матери, мимо просьби Борика вийшов вечером дня 4 липня з дому при улици Марінеля. Старий слуга пустив ся був за ним, але він десь незадовго щез єму з очий. Петро пішов куди его очи несли, десь в найпустійші улиці Дубровника, вздовж кріпостних мурів, та ішов, як той, що зійшов з розуму.

В годину пізнійше принесли его умираючого до его матери. Був пробитий ножем, так, що аж горішна часть легких була нарушена.

Не було вже ніякого сумніву: Петра взяла була очевидно така розпука, що він хотів відобрати собі житє.

Поент Пескаде, довідавшись о тім нещастю, побіг зараз до уряду телеграфічного.

В годину опісля мав вже доктор Антекірт в Котарі звістку про самоубийство молодця.

Трудно описати, що діяло ся з панею Баторовою, коли она омлївши коло свого сина, що мав ще лиш кілька годин жити, прийшла знов до памяти. Але енергія матери побідила слабосильність женщини. Треба було насамперед давати поміч синови а відтак аж плакати.

Закликано лікаря. Той прийшов зараз, оглянув раненого і приложивши ухо до его грудий, слухав, як він від часу до часу слабо віддихає. Оглянув відтак рану, подивив ся, чи глубока, завязав еї і робив все, що лиш було можна, але не міг зробити ніякої надії.

В пятнайцять годин опісля стан Петра ще більше погіршив ся від того, що з него виплило богато крови, а відих его був вже так слабий, що ще ледви було его чути, та здавало ся, що він ще лиш раз зітхне і застигне.

Пані Баторова припала на коліна і молила ся до Бога, щоби він ще ратував еї сина і дозволив єму жити.

Нараз відчинили ся двері від комнати. Увійшов доктор Антекірт і приступив до постелї, де лежав умираючий.

Пані Баторова хотіла заступити єму дорогу, але він дав знак і она пристанула.

польскій. Сего я в такій мірі не надіяв ся, і в тім я іменно завів ся в своїм рахунку".

Признаемо ся, що нам трохи дивно стає, коли чуємо, що так говорить верховодячий політик. Прецї сам пос. Романчук признає, що ще в 1892 роцї всї Русини, що брали участь в акції, були иншої думки. Але були й такі, що видїли хиби нашої політики та були тої гадки, що відповіднїйшим поступованем дасть ся не одно направити. Коли-ж опісля настали й зміни у внутрішній політицї нашої держави і то такі, серед котрих все-таки була надія, що можна буде щось вдїяти для руского народу, а бодай не можна було знати, що та зміна зможе нам принести, то чей годї було покидати заняте раз становище без даної рациї і займати иншу, — як каже пос. Романчук — „попередну позицию відпорну". Розважний полїтик не руководить ся в своїм поступованю тим, що єму не удало ся осягнути, але тим, що він би хотїв осягнути. В отсїм і вся ріжниця межи полїтикою пос. Романчука і єго приклонників, а тими, що тій політицї противні.

В дальших виводах першої части свого „Отвертого письма" сходить вже пос. Романчук на звичайні аргументи москвофілів, на пусті фрази, обчислені хиба лиш на ефект і на такі уми, що не в силї виробляти собі самі свій суд, А вже найменше до лиця говорити пос. Романчукови о цинізмі і доморалїзациї. О цинізмі вільно єму впрочім говорити, але не о доморалїзациї, бо коли обернемо єго аргументи, то дасть ся то само сказати і о єго полїтицї і того він повинен каяти ся.

Перегляд політичний.

Президент мінїстрів кн. Віндішґрец виїхав в свої добра до Чех, де перебуде аж до кінця свого урльопу. Мінїстер справедливости гр. Шенборн виїхав до Мадонна ді Кампіліо.

З Праги доносять, що молодоческе віче відбуде ся аж перед самим початком парляментарної сесиї в день сьв. Вячеслава, 28 вересня.

Пос. Шукле (Словенець) ставав перед своїми виборцями, а здаючи справу з своєї дїяльности зазначив конечність коаліциї. Виборцї удобрили єго полїтику лишаючи єму свободу що-до веденя єго полїтики і підпираня духовних і материяльних інтересів словеньского народу.

Перед париским судом присяжних станули вчера 25 анархістів обжалованих о то, що они належали до тайного товариства, котре постановило собі крадежами, розбоями і підпаленями довести до знищеня теперішного ладу суспільного. Після постанов нового закона праса не буде подавати зізнань обжалованих.

Перебуваючий тепер у Відни сербский президент мінїстрів, Николаєвич, сказав в розмові з одним журналїстом, що теперішна ситуация в Сербії має вигляди на тревалість. Кор. Александер єсть енергічним молодцем і не подасть ся анї лїбералам анї радикалам а правительство має лиш на цїли удержане порядку та підпиране промислу і торговлї. Тепер панує в Сербії спокій і доходи з податків збільшають ся. Николаєвич сказав також, що правдою єсть, що Рістич хоче помирити ся з королем і до того прийде, але Рістич не буде вже нїколи грати в Сербії ролї полїтичної.

Новинки.

Львів дня 7 серпня.

— Мінїстерство судівництва порозуміло ся з Мінїстерством просьвіти і розпорядило, щоби всї суди в Галичинї і Буковинї уживали в письмах руских правописи фонетичної, заведеної від минувшого року до шкіл в Галичинї і Буковинї. Висший суд краєвий у Львові, подаючи се Мінїстерске розпорядженє до відомости всїм судам, рівночасно наложив обовязок на кождий суд — набути Словар правничий, виданий торік дром Костем Левицким, очевидно в той цїли, щоби в судах запанувала одностайна термінольоґія руска.

— Руске товариство кредитове в Стрию, вибрало головою управляючої ради о. Федусевича, катихита ґімназиї; заступником голови п. Тому Красиньского властителя реальности, а до дирекциї дра Е. Олесницкого, п. Бородайкевича пенсионованого капітана і ревідента міскої каси щадничої і о. Ол. Бобикевича.

— Нелюб. В Прусї, селї равского повіта, старший уже господар Микола П. мав молоду жінку, а жінка мала — молодого парібка Юрка.... Знав о тім старий муж, але не дуже противив ся, лише часом вибив жінку. Але жінцї тяжко було жити зі старим нелюбом, змовила ся зі своїм милим, обоє наняли двох жидів і за заплату сто риньских казали їм старого убити. Жиди дістали задаток 8 зр. і справдї убили старого в городї, затягли відтак на шини, де убитого господаря переїхав ще поїзд зелїзницї — і думали, що все затаїть ся. Тимчасом не скрило ся убийство. Жандармерия вислїдила жидів і разом з вдовою та єї Юрком посадила до арешту.

— Чи сьвященикам можна їздити на біциклях і роверах? В Италії дехто був обурений на сьвящеників, що уживали біциклїв у своїй службі духовній. На то Папа сказав, що уживаня біциклїв і роверів не можна брати сьвящеником за зле, особливо, коли уживають єго в своїй службі. По такій заяві Папи епископ Кремони поручив свому духовеньству уживати біциклїв особливо в наглій потребі. При тій нагоді епископ пригадує всїм, що біцикль винайдений монахом Прантоном.

— Найвисшим чоловіком „на сьвіті" єсть Араб Гассан-Алї з Лївії, котрий показує ся в берлиньскім паноптікум. Має лише 16 лїт, а вже виріс на 2 метри і 40 сантиметрів, а ще Гассан-Алї росте далї. Збудований притім правильно і здоров, як — верблюд.

— Три днї граду. В губернії люблиньскій падав град через три днї і наробив шкоди на звиш три мілїони рублїв. Першого дня, т. є. 14 липня, падав лише в однїй громадї Вілька, збив збіже на 8 морґах, розвалив вітрак у Свиднику і стодолу, наробивши шкоди на звиш 20.000 рублїв. На другий день величезні градові хмари перейшли через повіти: білгорайский, замойский і грубішівский, знївечив усе жито, поломив дерева, побив вікна, а буря повиривала дерева і порозвалювала хати. Град був такий великий, що нераз перебивав стріху і стелю і падав у хату. Люди ховали ся під ліжка і столи. Богато звірів згинуло від ударів граду. Ліси понївечені. В однїй місцевости збив град збіже на 45.000 морґах поля. Третій судний день був 16 липня, котрий на повіт холмский кинув велике нещасте. Град понївечив збіже на 36.000 морґах поля, буря повалила богато стоділ, громи спалили кілька домів і вбили одну селянку. Особливо 7 сїл потерпіло дуже від граду.

— Закон нїмецких лицарів. З історії знаємо про заложене в Єрусалимі закона Иоанїтів (теперішних кавалерів мальтаньских), закона Темплярїїв і нїмецкого закона лицарів т. зв. хрестоносцїв. Закон хрестоносцїв повстав в р. 1191 і істнує по нинїшний день. Мало хто знав, що головою або великим майстром того закона був покійний Архикнязь Вільгельм, що так несподївано зійшов зі сьвіта. Лицарі того закона носять білі мундури з чорними хрестами на грудях і білі плащі. В такім строю явили ся лицарі на похоронї свого великого майстра. Вже в р. 1590 великим майстром закона був Архикнязь австрийский Максимілїян, а від р. 1769 все вже ту гідність має один член з нашого Дому цїсарского. Закон сей є релїгійно-лицарский, він є вільний

Доктор нахилив ся до Петра і оглянув єго уважно не відзиваючись анї словом. Відтак вдивив ся в него і через довший час не спускав очий з него. Здавало ся, як коли-б з єго очий плила якась маґнетична сила; єго погляд добував ся ніби аж до мозку; де вже гадки завмирали, де уставало вже житє, а з ним і власна воля.

Нараз обернув ся Петро боком. Повіки єго піднесли ся, він подивив ся на доктора.... і став неживий.

Панї Баторова скрикнула, припала до сина і зомлїла, а старий Борик ледви ще міг удержати єї на своїх руках.

Доктор замкнув очи молодому мерцеви; підняв ся відтак і вийшов з комнати. Майже можна було почути, що він вишептав отсю індийску приповідку:

„Смерть не нищить, лиш робить невидимим!" [1]).

Стріча на Страдоне.

Смерть Петра зробила в місті величезне враженє, але нїхто не догадував ся правдивої причини самоубийства Петра Баторого, іменно же нїхто в сьвіті не був би того догадав ся, що сему нещастю були винні Сарканїй і Сіляс Торонталь.

[1]) Верн нагадує сим силу гіпнотичну, звану давнїйше також маґнетизмом, спосіб звістний вже від давна також індийским факірам, котрим можна наслати на чоловіка сон подібний до смерти.

На другий день, 6 липня, мало відбути ся вінчанє Сари Торонталївної з Сарканїєм.

О тім самоубийстві, що стало ся серед так трогаючих обставин, не знала нїчого анї панї Торонталева, анї єї донька. Сіляс Торонталь в порозуміню з Сарканїєм постарали ся вже о то, щоби они нїчого не довідались.

Умовили ся так, що весїлє має відбути ся тихо, ніби длятого, що хтось помер з родини Сарканього. Торонталеви, що любив величати ся, не конче було то на руку, але серед сих обставин волїв він, щоби все відбуло ся спокійно, без великого шуму. Молода пара мала лиш ще кілька днїв перебути в Дубровнику, а відтак виїхати до Тріполїса, де Сарканїй постійно проживав — так бодай говорено. Не хотїли також робити нїякого угощеня, анї при відчитуваню супружого контракту, котрий мав забезпечити молодій жінцї значне майно, анї по церковній церемонії у францїсканьскій церкви, по чім мало зараз відбути ся цивільне вінчанє в урядї.

Того дня коли в Торонталевім дворі роблено послїдні приготовленя до вінчаня, приходжували ся по другім боцї улицї Страдоне два якісь чоловіки. То були Кап Матіфу і Поент Пескаде.

Доктор Антекірт привіз був з собою Капа Матіфу до Дубровника. Єго вже не потреба було в Котарі, а що оба приятелї, оба „близнюки", як говорив бувало Поент Пескаде, були дуже раді з того, що они вже знов разом, о тім не можна й сумнївати ся.

Скоро лиш доктор Антекірт прибув до Дубровника, навідав ся зараз до дому при улици Маринеля; відтак вернув до свого скромного помешканя на передмістю Пльоче і постановив там чекати аж до часу, коли буде вінчане Сарканього з Сарою Торонталївною і постановив аж тогди взяти ся до дїла.

Коли доктор на другий день навідав ся знову до панї Баторової, поміг їй сам зложити Петра в домовину. Відтак вернув знову до свого помешканя, а Поентови Пескаде і Капови Матіфу наказав слїдити пильно за всїм, що дїє ся при улици Страдоне.

Поент Пескаде мав на все око і все підслухував, але то зовсїм не перешкаджало єму балакати.

— Менї видить ся, мій Капе, що ти якось став ширший як довший — відозвав ся він і приступив до велита, щоби єго взяти за груди.

— А вже-ж.... але я й завсїгди дуже пильную ся.

— Я то зараз побачив, коли ти мене обняв.

— А що буде з тою штукою, о котрій ти менї говорив? — спитав Кап Матіфу, котрий все памятав о своїй ролї.

— Вже лагодить ся, вже лагодить ся! Треба тобі зважити, що цїле дїланє єсть дуже запутане.

— Як то, запутане?

— Та запутане, бо то, бачиш, не весела а сумна гра, а вже сам початок єсть дуже займаючий.

від всякого надзору і контролї властий краєвих, а відповідає лише перед Цїсарем. Члени закона жиють безженно і дїлять ся на комтурів, кавалєрів, котрі зложили обітницї, і кавалєрів почестних; дальше до закона належать сьвященики і сестри (тепер їх є з 300), котрі занимають ся пильнованєм хорих і дїтий. Щоби зістати почестним кавалером, треба виказати ся 8 предками шляхотскими, бути католиком, зложити при вступі 7500 зр. і давати річно 100 зр. вкладки. Головною задачею закона є тепер доглядане ранених у війнї. В тій цїли вже тепер у своїх маєтках на Шлезку удержує закон шпиталь, а на випадок війни закладає ще чотири шпиталї і доставляє на поле битви 41 польних колюмн санїтарних під проводом кавалєрів законних, з лїкарями, сестрами і службою. Закон має 44 возів для потреб ранених і поживи, 174 возів до переводженя ранених, 1024 ноший, 44 кухонь польних, 44 наметів до операций; все що потрібно для 1075 вояків трену і секциї санїтарної, сїдла і ремене для 1000 коний. Перший раз сей трен санїтарний закона помагав в сербско-болгарскій війнї р. 1885. Законом правлять: великий майстер, коадютор, котрий по смерти майстра без вибору стає сам майстром, пять комтурий і синдик, званий по старосьвітски: Rathsgebietiger. Коад'ютором (помічником) Арх. Вільгельма був Архикнязь Евґен, син старшого брата пок. Арх. Вільгельма, а брат королеви іспаньской. Отже тепер Арх. Евґен став великим майстром, котрий мусить жити безженно. Новий майстер має 31 лїт.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 7 серпня. Дневник розпоряджень войскових оголосив іменоване Найдост. Архікн Оттона командантом девятого полку гузарів.

Будапешт 7 серпня. Мінїстер Векерле виїхав вчера вечером з Надьбанї до Львова.

Париж 7 серпня. Перед судом присяжних розпочав ся процес анархістів. Перед судом стануло 15 анархістів; 5 межи ними і Реклі, утекли. Заведено як найбільші міри осторожности.

Білград 7 серпня. В інтересї публичної безпечности постановило правительство збільшити число жандармів о 600 піших а 200 кінних. Збільшене то має зараз наступити.

Франкфурт н. М. 7 серпня. До Frankf. Ztg. доносять з Білграду, що по усуненю всяких перешкод має тепер наступити помирене Рістича з королевским домом.

Петербург 7 серпня. Весїлє вел. княгинї Ксенії відбуло ся вчера по полудни після проґрами.

Рим 7 серпня. Офіцира Блянка, котрий збиткуючись над вояком підчас муштри став ся причиною его смерти, засудив трибунал судовий в Падові на 6 місяців і 20 днів вязницї та на заплачене 500 франків.

Льондон 7 серпня. Бюро Райтера доносить з Шанґаю, що коли японьский посол з своєю службою і японьский консуль виїзджали з Тиенцину, напали на них хіньскі вояки і відобрали їм пакунки. Віцекороль вислав против них войско, котре зробило порядок.

Льондон 7 серпня. В палатї послів заявив Ґрей, що правительство японьске обіцяло не предпринимати против Шанґаю нїяких воєнних операций і що Хіна під сими условіями не замкне вступу до Шанґаю.

Ню-Йорк 7 серпня. World одержав телеґраму з Ліми, після котрої войско правительственне розстрїляло зловлених ворохобників. Анґлїйскі і другі чужі купцї зажадали від своїх посольств обезпеки.

Переписка від Редакциї.

Вп. Яць Стельмах в Нараєві: Пишете нам: „Красні повісти поміщаєте в своїй ґазетї. Особливо послїдна „Матїй Сандорф" дуже ми ся подобала. Богато з неї можна научити ся. Але одно мене застановило: в роздїлї „Плесо Фоіби" пише автор, що в ночи о 11 годинї разом з дощем став падати грубий град. Як то може бути, коли ми господарі знаємо з досьвіду, що в ночи град нїколи не падає? Чи такий славний природник, як Юлїй Верн в блудї, чи ми в блудї?"

На се Ваше питанє маємо честь відповісти: Дуже нас то тїшить, що повісти, поданані в нашій ґазетї, Вам подобають ся, а ще більше раді ми з того, що Ви читаєте їх з повним розуміннєм так, як пристало на мислячого чоловіка; ми би раді, щоби й всї господарі ішли за Вашим приміром і длятого позволили ми собі навести дословно повисший уступ з Вашого листу, та охотно на него відповідаємо. Насамперед треба Вам знати, що Верн не природник, а повістеписатель, але такий, котрий бере собі за предмет до своїх повістий природу і зявища в нїй. Річ очевидна, що він мусить досить добре і знати природу та всїлякі зявища в нїй. Однакож повістеписатель має більшу свободу як писатель науковий, котрому не вільно більше писати, як то, що его розум може вислїдити. Повістеписатель противно, може дати волю своїй уяві і дещо видумати, чого може й нема. Длятого ми вже на вступі до сеї повісти подали характеристику повістий Верна, а там сказали: „Єго (Верна) обчисленя і видумки наукові мають завсїгди за підставу правду, але дальше вже переходять на поле фантазиї і длятого повісти его треба читати з добрим розумінєм, щоби знати і відрізнити, що правда, а що фантазия". — Значить, що деякі місця і слова в сїй повісти будуть многим з наших читателїв не зрозумілими, стараємо ся длятого давати до них поясненя в нотках під сподом фейлєтону. Однакож не все дасть ся пояснити в кількох словах. Так має ся річ також і з градом. Ми постараємо ся незадовго подати у фейлєтонї обширнїйшу розвідку про тучі і гради, а там знайдете потрібні Вам поясненя. Поки що відповідаємо Вам коротко на повисше питанє:

Град падає і в ночи але дуже рідко і то есть причиною, що господарі з досьвіду майже того не знають. Другою причиною того есть іменно то, що град падає в ночи, коли люди сплять і не видять того. Щоби навести вам найблизший примір, то пригадаємо, що дня 14 липня сего року падав град у Варяжи в Сокальщинї о 4 годинї досьвіта, отже також ще в ночи, бо сонце сходило там того дня майже о пів години пізнїйше. Буває у нас нерідко, що град падає около 8 і 9 години вечером. Чи падав у нас коли град о 11 год. в ночи, на то не можемо подати приміру. Але Верн міг то в своїй повісти сказати, бо остаточно то річ можлива, особливо в полудневих краях і над морем, де обставини, серед котрих творить ся град, суть трохи інакші як у нас. Ті обставини, які настають у нас около 8 або 9 години, можуть в Істриї настати о дві або три години пізнїйше.

Коли Ви так уважно читаєте наші фейлєтони, то позвольте, що ми звернемо ся до Вас з слїдуючою просьбою. Коли Ваша ласка, то донесїть нам як подобають ся Вам, — а може й другим господарям, про котрих знаєте — наші чисто научні фейлєтони, як н. пр. сегорічні: „Із сьвіта звізд", „Пригоди в печерах", і давнїйші як н. пр. „Чи будуть люди лїтати", „Чи суть люди на звіздах" і т. д. або всїлякі описи подорожий. Ми би радо хотїли знати, чи такі річи подобають ся нашим господарям і о скілько они суть для них зрозумілі. Ми стараємо ся вправдї так писати, щоби нас кождий навіть мало вчений чоловік зрозумів, але все-таки хотїли би ми почути і погляд господаря, щоб знали, що добре а що повинно бути лїпше. Надїючись на відповідь остаємось з поважанем: *Редакция*.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1894, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3 00	10·46	5·26	11·11	7·31	—
Підволочиск	6·44	3 20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·58	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6·51	—	10·51	3·31	11·06	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	7·46
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять з

Кракова	3 08	6·01	6·46	9·36	9·36	—
Підволочиск	2·48	10·06	6·21	9·46	—	—
Підвол. Підзам.	2·34	9·49	9·21	5·55	—	—
Черновець	10·16	—	7·11	8.13	1·03	—
Стрия	—	—	9·23	9·10	12·46	2·38
Белзця	—	—	8·24	5·21	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

Поент Пескаде замовк. Якась карита, що надїхала дуже скоро, станула перед двором при Страдоне.

Дверцї від карити відомкнулись і скоро замкнулись, а Поент Пескаде доглянув Саркaнього.

— Так то, так!... Дуже займаючий — повторив він — і заповідає великий успіх.

— А що-ж з тим злочинцем? — спитав Кап Матіфу, котрого ся особа найбільше інтересувала.

— Ну, злочинець тепер тріюмфує, як то звичайно буває в добре написаній штуцї.... Але терпцю лиш.... підождім лиш кінця!

— Я думав, — сказав Кап Матіфу — що вже в Котарі прийдесь менї....

— Взяти ся до дїла?

— Та так, Поенте Пескаде!

Кап Матіфу став відтак розповідати, що стало ся на базарі в Котарі, значить ся, як доктор сказав ему, що він має там когось зловити і як опісля до того не прийшло.

— Ага, отже то ще не було на часї — сказав на то Поент Пескаде, котрий, як то кажуть, говорив аби говорити, але при тім і оглядав ся то на право, то на лїво. Ти бачиш, виступиш аж в четвертім або пятім акті, а може появиш ся вже в послїднїй яві.... Але не бій ся, ти ще наробиш дива.... Можеш бути певний того.

Тепер почув ся на Страдоне якийсь шум здалека як би від рога улицї Марінеля.

З тої улицї виходив як-раз похід похоронний і звернув на Страдоне до францїсканьскої церкви, де мало ся відбути похоронне богослуженє.

На сїм похоронї було лиш мало людий, бо то не був похорон виставний і лиш мало звертав на себе уваги — проста домовина, вкрита чорним сукном, котру люди несли на марах.

— А тобі що? — спитав Кап Матіфу.

— Нїчого! Треба би богато говорити, щоби тобі все розповісти.

Він саме тепер розпізнав паню Баторову, що ішла за тїлом свого сина.

Церков не відмовила свого благословеня сему погибшому, котрого розпука довела аж да самоубийства. Сьвященик, що мав відвести тїло на місце вічного упокою, чекав на него в каплици Францїсканів.

Панї Баторова ледви що ще могла іти і вже не плакала, не ставало їй вже сил до того. Очи її аж якось непридобно вийшли були на верх від плачу і она водила ними то по боках улицї, то стовпом дивила ся на домовину, що скривала в собі єї сина.

Старий Борик, аж жаль було дивити ся, також ледви волїк ся за нею.

Поентови Пескаде аж сльози станули в очех. Коли-б та щира людина не мусїв був остати ся на своїм місци, то певно був би прилучив ся до тих немногих приятелїв і сусїдів, що віддавали послїдну честь мощам Петра Баторого.

(Дальше буде).

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.